

Харів Іван Юрійович

Народився 15 серпня 1941 р. в с. Слобода-Болевська Долинського району Івано-Франківської області. У 1967 р. закінчив Івано-Франківський інститут нафти і газу за спеціальністю «Технологія і комплексна механізація роботи нафтових і газових родовищ».

Трудову діяльність розпочав у Красноградській НГРЕ ПГО «Харківнафтогазгеологія», де пройшов шлях від інженера-хіміка до завідувача лабораторії бурових і цементних розчинів. У 1970 р. долучився до лав ПВ УкрДГРІ, де розпочав свою активну наукову діяльність. З невеликими перервами (1980–1982 рр. — провідний інженер лабораторії капітального ремонту свердловин УкрНДІ природних газів, 1982–1984 рр. — заступник начальника РІТС Новоуренгойської експедиції Хрещищенського УБР) працював на посадах старшого наукового співробітника та завідувача лабораторії випробування свердловин (до 2010 р.).

Є одним із яскравих представників та фундаторів Української школи бурових розчинів. Протягом усього періоду наукової діяльності активно займався розробленням та впровадженням бурових розчинів і спеціальних рідин для різноманітних гірничо-геологічних умов, удосконаленням систем їх очистки, розробленням хімічних реагентів.

Автор 117 наукових праць, у тому числі 96 винаходів, підтверджених авторськими свідоцтвами СРСР та України.

За багаторічну сумлінну працю нагороджений трьома золотими та п'ятьма срібними медалями ВДНГ СРСР, почесним званням «Заслужений винахідник УРСР», медаллю ім. В. І. Лучицького «За заслуги у розвідці надр» та медаллю «Ветеран праці». За особисті заслуги в розвитку геологорозвідувальних робіт із наращування мінерально-сировинної бази України Державною геологічною службою України відзначений званням «Почесний розвідник надр».

Найбільш вагомий внесок науковця у розвиток технології буріння полягає в розробленні та широкому впровадженні у виробництво великої кількості новітніх на той час рецептур бурових розчинів з низьким вмістом твердої фази (БРНВТФ). Без перебільшення, це була революційна технологія, що дозволила різко збільшити швидкість механічного буріння, стійкість доліт та суттєво покращити економічні показники ведення бурових робіт у верхніх інтервалах геологічного розрізу. Ефект досягався завдяки створенню мінімального диференційного тиску на вибої свердловини та низьких реологічних властивостей бурових розчинів, що забезпечувало умови для кращого видалення вибуреної породи. Сьогодні такі методи роботи є загальноприйнятими, і у фахівців навіть не виникає сумніву про їх доцільність. Проте в 70–80-х рр. минулого сторіччя саме І. Ю. Харів уперше довів можливість та ефективність розкриття в умовах українських родовищ інтервалів залягання глин і пісковиків з гідростатичними пластовими тисками на безструктурних бурових розчинах із густиною приблизно 1000 кг/м³.

Основною проблемою при використанні БРНВТФ є збереження низьких показників густини, в'язкості та СНЗ в умовах інтенсивного диспергування глинистих порід. Одним зі шляхів вирішення такої проблеми було визначено надання системам БРНВТФ інгібуючих властивостей. І. Ю. Харів запропонував велику кількість різноманітних рецептур полімер-солевих розчинів: гуматно-калійових, лігносульфонатно-кальцієвих, акрило-калійових тощо. Але найбільш ефективною виявилася система феро-акрилового бурового розчину. Фактично, цей тип бурового розчину належав до промивальних систем

Член-кореспондент
Української
нафтогазової академії,
заслужений
винахідник УРСР

із конденсованою твердою фазою, які надалі широко використовувалися на теренах СРСР. Феро-акриловий буровий розчин можна розглядати як одну з перших спроб створення безглинистих систем. У наш час ці ідеї втілені в рецептурах сучасних біополімерних промивальних рідин.

Іншим шляхом запобігання забрудненню промивальних рідин диспергованою глинистою фазою є її видалення на засобах очищення. Іван Юрійович запропонував декілька дуже вдалих технічних рішень з удосконалення системи очищення бурового розчину. Серед іншого слід згадати конструкції сита-конвеєра та бункера-шламовловлювача, що використовуються і нині та майже не зазнали конструктивних змін.

Входить до складу колективу авторів і розробників бурового розчину ПІБР-2, який навіть сьогодні, за ефективністю використання в складних гірничо-геологічних умовах, не має аналогів.

Сфера наукових інтересів Івана Юрійовича не обмежувалася вирішенням зазначених проблем. Так, він є розробником різноманітних технологічних прийомів і способів: випробування свердловин у колоні, зворотного цементування обсадних колон, розкриття продуктивних горизонтів, обробки бурових розчинів та приготування хімічних реагентів. Розробив гідравлічний випромінювач, який дозволяє відновлювати та підвищувати реологічні та структурно-механічні властивості бурових промивальних рідин. Велику роль у технологічних процесах видобування газу відіграли створені Іваном Юрійовичем рецептури інгібіторів гідратутворення. Також є одним із авторів найбільш поширеної в Україні рецептури біополімерного безглинистого бурового розчину «Біокар».

Технічні рішення та винаходи, запропоновані І. Ю. Харівим, є міцним підґрунтям для подальшого розвитку хімії бурових промивальних рідин в Україні. Сьогодні Іван Юрійович перебуває на пенсії, але займає активну життєву позицію та залюбки ділиться із новим поколінням буровиків своїми знаннями та багатим життєвим досвідом.

